

Senterpartiets programkomité

Vår ref:
[Ref]

Deres ref:

Jessheim, 08.11.2024

Tilbakemelding på og innspill til Senterpartiets utkast til prinsipp- og handlingsprogram 2025-2029

LHL, som representerer og organiserer 54 000 pasienter og pårørende innen hjerte-, kar- og lungesykdom, allergi, eksem, hjerneslag og afasi, har lest Senterpartiets utkast til prinsipp- og handlingsprogram 2025-2029 med stor interesse.

Her følger våre tilbakemeldinger på, og innspill til forslaget:

Akutt medisin

LHL viser til kulepunktene på linjene 1933, 1934-1935 og 1936-1937. Dette er gode og viktige forslag for å sikre nødvendige og likeverdige pasienttilbud over hele landet. Det er imidlertid behov for et eget punkt som er mer konkret på å løse utfordringer knyttet til ambulansetjenesten. LHL foreslår derfor et nytt kulepunkt:

- *«Sikre enhetlig standard for utstyr og tilstrekkelig kompetanse i ambulansetjenesten.»*

Begrunnelsen for dette er at akutt sykdom krever rask diagnostisering og oppstart av behandling uansett hvor en bor i landet. I Norge har vi ikke et likeverdig tilbud for akutt behandling. For eksempel er ikke alle ambulanser i dag rustet til å gi trombolytisk behandling av pasienter med hjerteinfarkt.

Rehabilitering

Kulepunkt på linje 1622 lyder nå: *«Innføra ein eigen opptrappingsplan som sikrar utvikling og finansiering av eit godt kommunalt arbeidsretta rehabiliterings- og habiliteringstilbod for alle pasientgrupper.»*. LHL støtter dette, men vil på bakgrunn av blant annet Riksrevisjonens rapport og behovet for å styrke rehabiliteringen, foreslå følgende tilleggspunkter:

- *«Å gjennomgå og tilpasse ansvarsfordelingen mellom spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten for habiliterings- og rehabiliteringstjenester for å sikre helhetlige pasientforløp.»*
- *«At det etableres pasientforløp for habilitering og rehabilitering for å sikre god samhandling mellom primærhelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten, samt et mer helhetlig pasientforløp.»*

Pasientforløp kols

Personer med langvarig eksponering for skadelige stoffer som luftforurensning og yrkesrelaterte støv- og kjemikalieeksponeringer er ekstra utsatt for kols (kronisk obstruktiv lungesykdom). Grupper med slike yrkesrelaterte utfordringer er blant andre tømrere/snekkere, bygningsarbeidere og bønder/havbruksarbeidere mfl. Tidligere undersøkelser viser at ca. 6–7 prosent av voksne i alderen 40 år og over har kols (FHI, 2022). Gitt befolkningsutviklingen, vil kols-pasienter utgjøre en stadig større gruppe med høy sykkelighet, samsykkelighet og dødelighet. Kols er en progressiv sykdom med kronisk betennelse der luftveiene skades gjennom mange år. Kols-pasienter har behov for lungerehabilitering, men tilbudet er i dag lavt. I Nasjonalt kolsråds undersøkelse fra 2021 var et av hovedfunnene at behandlingsintervensjoner som inngår i et lungerehabiliteringsprogram ble rapportert som et tilbud kun i 21 prosent av kommunene, mens bare 5 prosent rapporterte at de hadde tverrfaglig lungerehabilitering over flere uker (Frisk et al., 2021). En endring må til for å sikre kols-pasienter oppfølgingen de trenger gjennom livsløpet. LHL ber Senterpartiet programfeste følgende:

- *«Etablere eget pasientforløp for kols.»*

Polikliniske tilbud

Fordi Senterpartiet, som LHL, er opptatt av gode tjenester nært folk, foreslår vi et nytt kulepunkt:

- *«Ha flere polikliniske tilbud for å sikre helhetlige, sammenhengende og likeverdige tjenester i hele landet.»*

En ytterligere begrunnelse for dette er at mange sykdommer og kirurgiske inngrep som tidligere krevde lang liggetid på sykehus, nå følges opp i poliklinikk. Poliklinikker sikrer effektiv behandling, kontinuerlig oppfølging og en tverrfaglig tilnærming. Eksempelvis er det behov for at alle sykehus har poliklinikk for atrieflimmer, hjertesvikt, og oppfølging etter hjerteinfarkt for å optimalisere behandling og risikokontroll.

Vaksinering

Å satse på vaksinering er et enkelt og effektivt tiltak for å gi beskyttelse mot farlig sykdom, og er en av historiens mest betydningsfulle medisinske fremskritt. LHL vil

viser til at barnevaksinasjonsprogrammet i dag har en høy oppslutning mellom 90 til 96 prosent for de forskjellige vaksinene. Et nasjonalt voksevakinasjonsprogram vil være en naturlig oppfølging av barnevaksinasjonen, og vil gi rammer som skaper forutsigbart for både befolkningen og helsesystemet. En slik ordning kan gi bedre oppslutning for voksne, og vil være viktig for å forebygge sykdom og forverring av sykdom hos utsatte risikogrupper, der kronisk syke er særlig sårbare for akutte forverringer. Gitt at Senterpartiet tidligere har tatt til orde for norsk vaksineproduksjon, og overnevnte årsaker, ville det vært naturlig å ha en konkret satsing på dette området i programmet. LHL foreslår derfor et nytt kulepunkt:

- *«At det etableres et vaksinasjonsprogram for voksne, slik at nødvendige vaksiner er gratis og tilgjengelige for alle i rett tid.»*

Pårørende

LHL vil gi ros til Senterpartiets pårørendekapittel, som inneholder viktige og riktige tiltak for å støtte og avlaste pårørende.

Lykke til med videre programarbeid.

Med vennlig hilsen

Mari Larsen
Generalsekretær
LHL